

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju: pust. — Za odgovor je priložiti znambo. — Telefon številka 118.

Boj za morje.

TRST — DRAČ — DARDANELE.

Včeraj smo pojasnili zakaj se je konferenca v Londonu za nekaj dni ustavila in zakaj proti nov konflikt med Avstrijo in Rusijo. Pokazalo se je, da je vse le — boj za morje. Nemci imenujejo to prodiranje panslavizma na jug. Toda Nemci sodijo to krivo: naš boj za morje ni prodiranje panslavizma na jug — ampak boj za našo zemljo, boj za naš obstanek.

Nemci imajo svoje morje na severu — na jugu pa se ustavi nemška meja v Alpah — južno od Alp prebivamo mi in segamo do morja. Zato ne vemo, s kako pravico si svoje Nemci gospodarstvo ob Adriji. Kolikor je na jugu nemškega — to so sami priseljenci. Seveda Nemci to dobro vedo — in zato se zavedajo, da je šele potreba postaviti most do Adrije, ob kateri jim bo najvažnejša trdnjava — Albanija.

Albanija leži precej daleč od nemških dežel — zato potrebuje vezi in ta vez bo — Trst.

V začetku letošnjega leta je posl. Dobernik pozival Italijane naj se skupno z Nemci bore proti Slovanom ob Adriji.

Na Dunaj so bili namreč prišli voditelji dalmatinskih Italijanov (može s priimki na —i) pritoževati se, kako se v današnjih časih zanemarija in zapostavlja italijanščina v Dalmaciji. To prišlo je porabil Dobernik, da je ponovil svoje želje o skupnem nastopanju Italijanov in Nemcev ob Adriji proti Slovanom.

Zato so Nemci Italijanom radi pokazali tuintam prijazno lice — posebno kadar je šlo — proti nam.

Italijani pa bi Adrije ne delili radi z Nemci in vlada v tem oziru nesoglasje med Italijani. V resnici bo močna nemška albanska trdnjava obrnjena na sever in na jug — t. j. proti Srbiji in proti Italiji. To Italijani čutijo, zato niso nič veseli trdnjave v Albaniji; ki jo stavita Avstrija in Nemčija.

Za morje ob Adriji bijejo boj Italijani, Nemci in Jugoslovani. Na obalah Jadranskega morja pa bivajo od nekdaj samo Italijani in Jugoslovani — Nemci ob Adriji nimajo nič opraviti.

Med Italijani in Slovani, domačini ob Jadranskem morju, ni mogoč sporazum in kak skupen boj proti Nemcem, ker Italijani odklanjajo vsako skupnost s Slovani, kateri pa vidijo, da bi bil slovanski-romanski blok najboljša trdnjava proti prodirajočemu nemštvu. Med Italijani in Nemci tudi ne pride do take sklopitve, v kakršno vabijo sirenski glasovi iz nemškega časopisa. — Umevno, da se tudi Slovani ob Adriji ne bodo vezali z Nemci, da bi ti želi sadove njihovega truda.

Jadransko morje radi nazivajo Italijani »mare nostrum«, pa tudi Ju-

goslovani, ga lahko opravičeno tako imenujejo, posebno Hrvatje in Srbi imajo ob njem svoje zgodovinske pravice.

Slovenci moremo biti ponosni na to, da stojimo ob skrajni severni točki Jadranskega morja — zavedati se moramo, da imamo v slovanskem boju za morje važno postojanko — Trst. Varovati Trst in ga s svojimi silami pripraviti za slovansko bodočnost na morju — to je naša sveta dolžnost.

»Edinost« je v nedeljo prinesla lep članek, ki kaže, kaj pomeni Trst za slovanstvo ob Adriji.

Italijan Pedrazzi je pisal:

»Vprašanje poslovanja Trsta ni samo tržaško vprašanje, temveč je tudi italijansko vprašanje in je je treba razmotrivati kot tako. Motil bi se, kdor bi mislil, da z našim prizadevanjem v prilog italijanstvu tržaškega mesta in drugačni njegovi bodočnosti od sedanjih izkazujejo nekeke dobrote Italijanom, ki so podalniki druge države; temveč vršimo obrambno delo za vitalne italijanske interese na Jadranskem morju.

Jadransko morje, ki ga imenujemo »mare nostrum«, s čimer hočemo označevati našo gospodarsko nadvlado in nadvlado našega plemena, ki smo si jo hoteli ohraniti, je še naše samo po italijanstvu tržaškega in reškega pristanišča, toda v gospodarskem pogledu je naša nadvlada že izgubljena in italijanska zastava mora gledati, kako jo z vsakim dnevom bolj prehitava avstrijska.

Naj postane Trst slovanski, potem je obrežje Jadranskega morja slovansko od italijanske meje tja dol do albanske obale z vstetimi črnogorskimi lukami in tudi onim trgovskim pristaniščem, ki ga odpro velevalisti Srbiji.

Poslovanje Trsta bi bil pravcati gospodarski polom za Italijo, ki upa, da se odpro nova polja njene trgovine v balkanskih deželah, kajti »slovanski sovinitizem« bi napravil Trst za središče trgovine z Balkanom in tako zaprl Italiji vrata na Balkan.

Trst je ključ k nadvladi v Adriji in nam daje, če je Italijanski, pravico, da imenujemo Jadransko morje italijansko morje, ter je mogočen faktor italijanstva v Sredozemskem morju in Levantu; če se pa poslovani, postane v kratkem času mogočen nasprotnik naše hegemonije in naše civilizacije.

Tako sodi Italijan o pomenu Trsta. Ali se mi zavedamo tega pomena — za nas?

Dalmatinsko obrežje je danes v rokah svojih nekdajšnjih gospodarjev — Hrvatov. Dalmatinska mesta ob Adriji so danes cvet našega jugoslovanskega prebujanja. Hrvaški in srbski narod ob Adriji si podajata roke k skupnemu delu — na morju. Tako smo skozi Trst zvezani z jugo-

slovanstvom ob morju, kakor smo preko Zagreba zvezani z notranjimi jugoslovanskimi deželami. Obe smeri sta enako važni — ako gre kulturna pot bolj po suhem, — gre gospodarska pot — ob morju.

Boj za srbsko pristanišče ob Adriji pomeni za Srbijo isto, kar za nas boj za — Trst. V obeh slučajih je boj za morje — za naše morje — za slovansko morje. Srbsko pristanišče ob Adriji — naj bo Drač ali drugo — bo zvezano s Trstom. Pisalo se je že kakega gospodarskega pomena bo to — zato govore Nemci — o trdnjavi v Veliki Albaniji. Kar velja za Trst — velja za Drač. Italijani bi ga prav tako radi imeli zase, kakor Nemci — priklenjen pa je Drač na srbsko zemljo in Srbi bojujejo boj za slovansko morje ob Adriji, ako zahtevajo to pristanišče zase — kakor se Nemci bore za nemško morje na Adriji — ako nasprotujejo Srbiji.

Ob Adriji pa se bori še tretja slovanska moč — Rusija.

Srbski boj za Drač imenujejo Nemci prodiranje panslavizma. Drač jim pomeni direktna zveza Rusije z Adrijo. Za enkrat se niso dane vse zveze za to trditve — toda gotovo je, da bi se v nekaj letih te zveze ustvarile.

Pravkar javljajo listi — da namerava Rusija zopet vzbuditi dardanelsko vprašanje — in to je tretja točka današnjega slovanskega boja za morje. Čas je zelo ugoden. V vsakem slučaju je sedaj zelo ugoden čas. Dardanelsko vprašanje se bo moralo rešiti z drugimi vprašanji, ki so nastala vsled izprememb v Turčiji. Pred koncem vojne je težko reči, kako bo to vprašanje rešeno — Rusija bo gotovo napela vse sile — da se reši nji v korist.

Tako se bje boj za morje na celi črti od Trsta do Carigrada — skrajno desno krilo tvorimo Slovenci skrajno levo Rusi. Moremo biti ponosni, da bomo v tem skupen boj z vzhodnimi brati — boj za Jadransko morje.

Boj se bje v treh točkah:

Trst — Drač — Dardanele.

V vseh točkah stoje nam nasproti isti sovražniki: Nemci in Italijani. Ne pozabimo, da se oba nasprotnika družita proti nam, zato se tudi mi družimo proti njima.

Živa sila, ki se danes giblje na Balkanu in zahteva svojih življenjskih pravic se je vzbudila iz pretnosti mej, ker so jo hoteli zadušiti. Manjkalo je morja. Morje je zrak za državo — brez njega ne more dihati. Velika Albanija ima namen Srbiji zabraniti prosto dihanje... Toda jugoslovanski narodi po svoji zemlji pripadajo k obrežju Adrije — in obrežje Adrije mora prej ali slej postati njih last.

Živimo ob času, ko se bje največji — mogoče odločilni boj za Ja-

dransko morje. Izkažimo se kot bojovníki, ki znajo braniti svoje postojanke — zavedajmo se svojega pomena in stojimo krepko na najzadnejši strani slovanstva ob morju!

Vojna.

18. februarja.

SKADER, ČRNAGORA IN ITALIJA

Eden najvažnejših čimteljev, ki odločajo v splošni situaciji in povzročajo napetost med Avstrijo in Rusijo in Avstrijo in Baikanom, je vprašanje Skadera.

Ali priprade Skader Črnogori ali ne?

Črnogora — v tem slučaju črnogorski sokolski narod hoče in mora imeti Skader; ne plaši se nobenih žrtv, ki jih bo moral pri osvojitvi položiti. Ako črnogorski narod ne dobi Skadra v svojo posest, nastane nevarnost za dinastijo Nikite, čigar rod se je vsled junaške preteklosti ter izrednih diplomatskih zmožnosti dvignil nad ostale plemenske poglavarje. In Črnogora sedaj ne dobi Skadra, zapade vsa tradicija dinastije in rod Nikite bi bil ostalim rod dom jerob.

Avstrija se pa odločno protivi, da bi bil Skader priklonjen Črnogori. Volja je pripustiti aneksijo dela Skaderskega teritorija — toda mesto samo zahteva za Albanijo.

Tu pa nastane za Italijo težkoča.

S političnimi in rodbinskimi vezmi je Italija zvezana s Črnogoro oz. z dinastijo. Trozveza jo pa veže na Avstrijo, italijansko javno mišljenje je pa na strani Črnogorcev in nič kaj ne pozdravlja dejstva, da se oficielna Italija zavzema za Veliko Albanijo. Ono hoče, da ostane Italija iz gospodarskih in političnih razlogov prijateljica balkanskih Slovanov ter se boji, da prestane Črnogora biti samostojna balkanska država, ako v tej vojni ne doseže potrebnega teritorialnega povečanja. Italijansko javno mnenje zahteva, da se ne žrtvuje Črnogore Veliki Albaniji.

Ako zavzame Črnogora Skader, nastane za Italijo zelo težak položaj. Trozveza ter dogovor z l. 1897., v katerem je Avstriji obljubila, da hoče avtonomno Albanijo, jo silijo, da gre z Avstrijo pri iztiranju Črnogorcev iz Skadra roko v roki. Rodbinske vezi ter poznanje, da pogine dinastija Nikite, ako ne dobi Črnogora Skadra, pa silijo in prisilijo Italijo v to, da odreče sodelovanje.

Kaj bo s Črnogoro, če ne dobi Skadra? Rimski diplomatični krogi so prepričani, da nastane v Črni gori revolucija, ki bo imela za posledico zedinjenje Črnogore s Srbijo.

Črnogora je podajala že pre mnogih žrtv, da bi mogla mirno

pretrpeti, da se ji vzame Skader pred nosom. — Že 25 procentov vse črnogorske armade je padlo v bojih za Skader. Črnogora je pa tudi za to odločena, da se z vso svojo silo postavi po robu onemu, ki bi ji hotel že enkrat zavzeti Skader iztrgati. V tem slučaju hoče raje smrt, kot da bi podlegla.

SPLOŠNA SITUACIJA.

Napetost, ki je trajala nekaj časa sem, se zdi, da odnehuje.

Izjava cesarja Viljema, izjave nekaterih velesil, da se vsled Skadera in Prizrena ne bo v nemala vojna, kažejo, da se od teh strani dela na to, da se Avstrija in Rusija mirnim potom poravnata. Baje je Rusija voljna, da se prikloni Skader Albaniji, toda le v tem slučaju, ako črnogorska armada mesta ne zavzame. Zato pa da je Avstrija voljna, da ostane Peč Črni Gori.

TUDI NEMCIJA JE ZA MIR.

V Frankfurter-Zeitung je izšel članek, ki izjavja, da je Nemčija odločno za mir, češ, da ni ničesar na tem, ako ima Srbija par albanskih gnezd več ali manj. Nemčija svetuje tudi Avstriji spravljivost.

BOLGARSKA VLADA ISČE INTERVENCIJE VELESIL.

Pariz, 18. februarja. Iz Carigrada se poroča, da je bolgarska vlada zaprosila velesile za posredovanje v bolgarskorumunskem sporu. Obrnila se je najprej na Anglijo. Anglija je prevzela iniciativo za posredovanje velesil glede na bolgarskorumunski spor. Angleška vlada je v Sofiji in v Bukarešti svetovala, naj se državi kmalu sporazumeta. Če sta se pa prepričali, da se diplomatskim potom ne moreta sporazumeti, jima angleška vlada prijateljsko svetuje, naj naprosita za posredovanje velesil, ki bodo izdali mnenje o sporu.

RUSKI POSLANIK ODPOKLICAN Z BUKAREŠTA.

Bukarešt, 18. februarja. Ruski poslanik Šebekov je odpoklican in pride na njegovo mesto Krupenski. Vzrok je nezadovoljnost ruske vlade, ker se mu ni posrečilo odtrgati Rumunije od trozveze.

TUJCI V DRINOPOLJU.

Pariz, 18. februarja. Prvi tujci so včeraj odšli iz Drinopolja (okolo 100 Rusov in Francozov) s privojenjem turškega poveljnika in bolgarske vlade; odpotujejo v Mustafa-Pašo, odkoder nastopijo daljšo pot.

OGRSKE OBLASTI USTAVILE ČEŠKO SANITETNO EKSPEDICIJO.

Praga, 18. februarja. »Narodni Listi« poročajo, da so ogrske oblasti ustavile češko ekspedicijo na Bal-

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Približno ob tisti uri, ko je izdihnil nesrečni Lemahu, umrši v onem trenutku svojega življenja, ko bi mu bila prvokrat padla v naročje lepa svotica tisoč liver — približno ob tisti uri je stopil grof De Monklar v sobico, kjer je ležal na postelji prečastiti Ignacij De Lojola.

Srce velikega profosa je težila ironija, s katero je govoril kralji. Vzburiti vladarjevo nejevoljo, je bila čiste čase velika nesreča, dočim je dandanašnji samo nezgoda.

Ko je videl vstopiti Monklarja, se je zasvetil Lojoli žarek veselja v poluzaprth očeh. Menih je bil izven nevarnosti. Vedel je, da mu ne bo treba umreti. Toda to ni bilo omililo njegovega sovraštva proti Lantneju.

»Častiti oče,« je rekel Monklar in sedel k Lojolovi postelji, »odločil sem se popolnoma... Vaši nasveti, vaši modri nasveti so me navdihnili z milostjo. Vstopiti hočem v pobožni red, ki ste ga vi ustanovili v slavo Jezusovo in v blagor svete Cerkve.«

»Vrlo, sin moj!« je dehnil Lojola.

»Hočem torej zapustiti svet in se odreči temu dvoru, kjer je vse

zgjol laž in prevara... Morda najdem v tihoti samostana vendarle svoj srčni mir! Rad pa bi izvršil ta svoj sklep čim prej.«

»Ne!« je dejal Lojola.

»Kako da ne, častiti oče?«

»Pravim,« je rekel Lojola s presekanim glasom, »da ne smete stopiti v samostan. Ostati morate na dvoru...«

»Pa ste mi vendar sami vdihnili to misel!« je vzkliknil Monklar ves osupel.

»Misel, da stopite v naš red... to že! Nisem vam pa rekel, da postanite menih!«

»Ali morem biti hkrati dvorjan, velik profos in člen družbe Jezusove?«

»Da!« je rekel Lojola jasno in razločno.

Monklar ni bil preprosta duša.

Genotje in začudenje je bilo v njem kaj redka prikazen.

To pot pa je bil resnično presečen.

»Razložite mi jasneje, častiti oče,« je dejal.

Nato, kakor da bi se bal užaliti Lojola, je dodal:

»Seveda le, ako se ne čutite preveč utrujenega, častiti oče, in če se vam zdi, da je potrebno razsvetliti mojo globoko nevednost v teh kazuističnih rečeh.«

»Res sem utrujen, sin moj,« je

rekel Lojola, ki se mu je videlo zares, da trpi mnogo. »Tu gre za blagor človeške duše — in kakšne duše! Bog mi bo dal potrebno moč. Vedite pa, da sem povedal to, kar vam zdaj povem, samo še svojim najdražjim učencem — tistim, ki bi podedovali v slučaju moje smrti nalogo, širiti red, ki sem ga ustanovil in nauke, ki sem jih učil.«

Lojola je globoko zasopel.

Monklar, ki se drugače ni bal ničesar, ga je gledal s čuvstvom, ki je bilo pol spoštovanja, pol groza.

»Sin moj,« je dejal nato menih, »dva načina sta, služiti Bogu in Cerkvi. Prvi je najlažji; izbirajo si ga malodušna srca, ki se zatekajo k Bogu, namesto da bi šla po svetu in se borila v njegovem imenu. To so ljudje, ki stopajo v samostan. Tam žive v miru; svetniki so, a večinoma tudi strahopetci...«

Lojola je govoril brez vžvičenja. Kljub temu pa je bila v zvoku njegovega glasu nenavadna energija, dasi je bil še šibak od prestane bolečine.

»Drugi način,« je nadaljeval, »je vreden krepkih duš, utrjenih duhov in src, ki ne poznajo trepetja. Menih, sin moj, menih je vojak. Vojak Jezusov! Kako lepo, kako slavno ime! Ta način, gospod grof, obstoja v tem, da ostanete v laičnem življenju in delate pred očmi sveta, kakor da niste storili nobene zaobljube, vendar pa obračate v vseh svojih

dejanjih, mislih, in naporih svoj um neprestano proti edinemu smotru: slavi Jezusovi in blagru svete Cerkve...«

»Ali, častiti oče,« se je oglasil Monklar, »ta način je obenem pot vseh dobrih kristjanov, ki imajo krepko vero.«

»Slabo me razumete. Tisti, ki ga mislim, močni, razumni in duševno višji človek, ki ostane laik ter se posveti Cerkvi...«

Lojola se je mahoma prekinil; nato je nadaljeval:

»Slišite, sin moj, kaj pomeni ta beseda: Cerkvi!«

»Cerkve, častiti oče... to je družba vseh vernikov, čeda, ki jo pasejo naši svečeniki; nad svečeniki so škofje, nad njimi kardinali, a nad temi, tik pri Bogu samem — on, čigar noge stoje na zemlji in čigar mitra se dotika neba: Sveti Oče! To je Cerkve, ako se ne varam.«

»Do gotove meje imate prav. To je Cerkve za navadnega kristjana — za čedo, kakor ste se izrazili pravkar. Toda vi, sin moj, niste navaden kristjan. Cerkve je to, kar ste povedali, toda nekaj je še višjega od duhovnov, škofov, kardinalov in celo papeža samega.«

»Kaj neki, prečastiti oče?« je prašal Monklar z nepopisnim začudenjem, bližajočim se že grozi.

Zakaj zdelo se mu je, da izve zdajnjem strašno skrivnost, in da obsije bleščeč dan reči, ki jih zakri-

va tema in tajnost navadnemu človeku.

»To smo mi!« je odgovoril Lojola.

»Mi?...«

»Mi... to je, vitezi Device ali družba Jezusova, sveta in vsegomožna družba, pred katero so že sklonili čela kralji, cesarji in celo papež sam. Ako pravim Cerkve, mislim Družbo Jezusovo...«

In Lojola je pogledal Monklarja pozorno, hoteč videti, kak učinek so napravile njegove besede.

Monklar se je naklonil.

»Kar oslepilo me je, prečastiti oče!« je dejal s tresočim se glasom. »Ah, še le zdaj spoznam vzvišeno poslanstvo moči in borbe, ki ste ga vzeli nase!«

Lojola se je nasmehnil.

Po svoji volji je gnetel dušo velikega profosa, tako kruto napram ubogim ljudem in tako nedostopno usmiljenju!

Nadaljeval je mirno:

»Poslušal bom vaše želje, sin moj, in sprejel vamo zaobljubo; kakor hitro bom zmogel, se mi izpoveste. Nato vam odkrijem pravila našega reda, in s tem postanete njegov član. Toda, kakor sem vam rekel — ta obljuba ostane tajna; za vse, za kralja samega, za ves svet, izvzemši mene, boste samo veliki profos Franca I., kakor ste bili doslej.

(Dalje.)

kan. Poslanec Maštalka je tozadevno že interveniral pri notranjem ministru, ki je obljubil, da bo preiskavo pospešil in o uspehu obvestil organizatorje ekspedicije.

PASIČ NA DUNAJ?

Praga, 18. februarja. »Narodni Listi« poročajo, da se je z Dunaja srbskemu ministrskemu predsedniku Pašiću namignilo, da nimajo nič proti temu, ako bi se podal na Dunaj, da z Berchtoldom o perečih vprašanjih konflicira.

NEGOTOVA VEST. — BOLGARSKA ZMAGA.

Carigrad, 18. februarja. Pri vasi Velika na galipolskem otoku so Bolgari izkrcali veliko vojsko, ki so jo prepeljali iz Dedeagača grški parniki. V soboto je prišlo do bitke, ki je trajala ves dan. Na obeh straneh je padlo okrog 20.000 mož. Iz Galipolija beži prebivalstvo v Malo Azijo.

NOV BOLGARSKI USPEH.

Carigrad, 18. februarja. Snoči je dobilo vojno ministrstvo obvestilo, da so Bolgari po hudem in skrajno krvavem boju osvojili utrdbi »Viktoria« in »Napoleon«, od koder obvladujejo ves morski zaliv Saros.

Zadnjič je bil v našem listu popis teh utrdb in pojasnen tudi pomen njihov. Ako se vest o zavzetju potrdi potem postane dardanelsko vprašanje silno akutno. Dardanelske utrdbे so ranljive samo s kopnega in ako so Bolgari zavzeli Bulairske utrdbе potem imajo pot proti Dardanelskim trdnjavam odprto.

Slovenska zemlja.

Trbovlje.

Razmere delavcev pri podjetju Šuligoj postajajo od dne do dne neznošnejše. Nobeno drugo podjetje se ne more ponajati s takim sistemom šikaniranja, zapostavljenosti, izkoriščanja in preganjanja, kot to podjetje na Doberni, ki ga vodi in osrečuje preslavljeni paznik g. Hauck. Sistem tega gospoda bi zaslužil posebno poglavje. Postopanje s tukajšnjimi delavci, ki so izročeni brezpopojni milosti in nemilosti več ali manj visoko postavljenih paznikov, ki neprenehoma na delavce kričijo, nima primere. Posledice neznošnega šikaniranja občutijo enako vsi delavci, zlasti pa ženske, ki morajo ravno toliko delati za 2 kroni, kakor en Rumun, Mažar ali Macedonec za 3 K na dan. Petnajst in šestnajstletne deklice morajo naložiti 20 voz materijala, ako ne naložijo, pa nimajo cele plače. Plača je pa 2 kroni. Ravno nasprotno pa Rumuni in Mažari: oni imajo svojo plačo, ako naložijo 10 — 12 voz in ima vsak, ako je le Rumun ali Mažar 3 krone. Ženska pa z enako istim delom ima 2 kroni in ako napravi toliko kakor Rumun, dobi 1 K namreč pol štiha. Ako si upa katera kaj ugovarjati, se ji hitro grozi s kaznimi, ali pa z globami. Pred 14 dnevi je kaznoval eno delavko za 1 K paznik Cvetan, ki ni znal zapisati kazni, in je moral nesti nekemu drugemu pazniku, da je zapisal zgoraj omenjeno kazen. Gosp. podjetniku častitamo, da ima takšne ljudi za paznike, ki niti pisati ne znajo. Nekateri so čevljarji, natakarji, mesarski pomočniki itd., ker svojemu stanu niso bili kos, so prišli sem nad delavce kričati. — Na delo seveda ne razumejo, kolikokrat se vsled neprevidnosti paznikov zgodi kakšna nesreča.

Piščalka.

Spisal Cornelia K a r d o s. — Prevel J. R.

V malem, starem Losoviku, ki je bil sicer prazen in zapuščen, je bilo izredno živahno vrvenje. Velika množica ljudi se je gnetla po ulicah: privabljali jih je vest o poroki Mirana Petroviča z lepo Milico. Petrovič je bil najbogatejši kmet v vsej okolici.

In kako lepa je bila nevesta Milica! Bilo ji je komaj osemnajst let, a bila je najgorše dekle v okolici, utelešena lepota, kakor bajna cvetka. Lep, zelo lep je bil njen nekoliko zagoreli obrazek s črnimi lasmi, ki so se ji usipali v dveh močnih pramenih preko ram; zapeljive so bile njene črne, iskrene se oči!

Petrovič je hotel svojo poroko praznovati po srbskem običaju z največjim sijajem in ker je bil majnik izredno mil, je sklenil napraviti gostijo na prostem. Za hišo je ležal krasen vrt, za njim pa so se razprostirali travniki in vinogradi v prvem pomladnem zelenju.

Po dolgem času so se zbrali svaťe na Petrovičevem domu; strelji so naznanjali, da odhaja spreved na nevestin dom, da jo odpeljejo v cerkev, kakor je to srbski običaj.

Na čelu spreveda je stopal sre-

V četrtek dne 6. t. m. zvečer so se pri delu spili Slovenci z Rumuni. Rumuni, ki so prepričani, so leteli na povelje Istvaneta, ki je bil isti večer nastavljen kot paznik, na Slovence s krampi in lopatami, na vse zadnje so morali Rumuni odjenjati. Le mirnosti Slovencev se je zahvaliti, da ni prišlo do hudega pretepa.

Drugi dan, dne 7. t. m. je odpustil od dela pet Slovencev zaradi zgoraj omenjenega prepira. Slovencev je pet odpustil, Rumunov pa, ki so bili vsega krivi, niti enega. Gosp. Hauck noče svojih sobratov zatirati, ker je tudi on nekaj takega kakor — Mažar, in se mu dobro zdi, ako malo udarijo po Slovincih.

Dne 7. t. m. zvečer sta Hauck in hišnik Jugovar enega Slovence, ki je mirno šel iz Terbovelj na svoje stanovanje, na cesti napadla. Pretepla sta ga tako, da je bil v trenutku ves krvav in je oblezel nezavesten, dokler niso prišli drugi, da so ga nesli v stanovanje. Stvar ima v rokah orožništvo!

Eden v imenu vseh.

Iz Maribora.

Kdo že ni bral o narodnem davku, ki ga plačujejo Mariborčani vsako leto v višini več tisoč kron? A vse to ni zamoglo preprečiti ustanovitve tretje podružnice C. M. D. v Mariboru. Takrat so se zbrali dne 16. t. m. slovenski železničarji s svojimi ženami. Nismo pričakovali toliko šne udeležbe. Zborovalna soba v Narodnem domu je bila nabito polna. Prihiti so iz vseh delov mesta, da, tudi študenti so bili častno zastopani. Izvoljeni so bili: g. Lukašič, predsednikom, ga. Korošček, podpredsednica (podružnica je mešana), tajnik g. Jarh, tajnica ga. Lukašičeva, blagajnik g. Kranjc, odborniki so gg. Karba, Kokač, Rebolj, Sajovic in Zorko; odbornice pa gospe Pavlovic in Gajšek. Govorili so gg. Kejžar, dr. Dolar (kot predsednik že obstoječe moške podružnice) Rebolj, Karba in Slomšek. Prvi je obrazložil pomen in namen, drugi je pozival na vztrajno delo, na plemenito tekmovalje trojice ter izrazil željo, da bi i najmlajša posestrima napredovala in pomagala širiti luč nar. samozavesti. G. Rebolj je povdarjal pomen D. C. M. med železničarji, kot zozujočo vez v časih, ko se na nas priška od vseh strani in se nam žeskuša na dvojezični c. kr. vadnici vriniti učitelja Nemca za Nemcem. G. Karba se je v ostrih, jednatih besedah obračal proti občinski upravi v Studencih. Slovenska šola tamkaj, ne velja obč. nič, dočim zahteva razširitev nemške, tisoč in tisoč, za katere bodo morali občani prispevati, dasi proti lastni volji. Za slovensko šolo se je naredila prošnja. Pa glejte! Svinjake se dovoli, šole — slovenske — ne! V studenški šoli učiteljstvo sistematično germanizira. Otroci vsled tega zasmehujejo, komaj pridejo v II. ali III. razred, svoje slovenske starše. Bog ne daj, da bi videl učitelj na tej šoli slovenski svinčnik. Učenec dobi klofuto, svinčnik pa se — zlomi. Naravno je, da vsled tega trpi tudi poduk. Vrh tega se zatira slovenske — večino ma bolj nadarjene — učence v prilog nemškim. »Častna dolžnost vseh Studenčanov je, pristopiti podružnici, da naš ne bodo kedaj lastni otroci zaničevali.« Isto je vseoblasti govor g. Slomška, samo, da tare njega še vrh tega skrb, kam s svojo deco — ki že čaka na šolo. S pozivom, da naj slovenski železničarji skrbе, da se prvim 1000 K C. M. D. še pridruži v kratkem več takih, je za-

ni ženin Petrovič v svoji živobojnati, svetli opravi s škrlatastim fesom na glavi; spremljala sta ga staršina in priča. Sledile so jim najodličnejše in najuglednejše rodbine iz okoliša v lepih, bogato okrašenih narodnih nošah. Zadnji v sprevodu je stopal godec, zavedajoč se današnjega svojega imenitnega in važnega posla.

»Milica, danes je dan tvoje sreče,« je rekla mati, ko je polagala niz cekinov hčerki za vrat. »Petrovičeva ljubezen in bogastvo ti bodeta nudila vsega, česar boš poželela, kaj te bo moglo osrečiti. Lehko boš v tej sreči pozabila na ubogega pastirja, ki te niti vreden ni.«

Milica je povesila oči in ni ničesar odgovorila; iz njenih solznih oči pa je odsevala neskončna bolest. Stopila je k oknu, naslonila vroče čelo na mrzlo steklo in strmela topo na ulico. Razne misli so se ji podile po glavi, v njeni duši so vstajale podobe in spomini iz preteklosti, sanje njene prve, čiste in edine ljubezni.

Bila je še brezskrbno dete, ko sta se že poznala in je čutila nagnevanje od njega, Ljuboj. Bili so srečni, blaženi dnevi brezskrbne mladosti, ki sta jih preživela skupaj, pohajajoč po travnikih, po gozdu, ali pa sta ležala v mehki travici in poslušala

kakega pastirja, ki je igral na piščalko. Kako so vplivali ti glasovi na njiju srca! Dehteli sta jima duši in zdelo se jima je, da pojo sami božji angelci. Tako sta se mnogokrat zamaknila v te glasove, da nista opazila, kako nizko je že solnce. Ko pa je začel pihljati lahien vetrček, sta se roko v roki vrnila domov.

In prišel je dan, ko sta se zavedla svojih čustev, ko sta si povedala, da se ljubita. Začudila sta se temu spoznanju, dasi sta vedela že davno, da ločena ne bi mogla živeti. Njuni srci sta se stopili v eno, ustni pa ste se vjeli v prvem poljubu. Prvi sladki, čisti uri ljubezenske sreče — jih je sledilo še mnogo.

Od onega dne je minulo komaj leto dni, a vendar je vse to ležalo kakor bajni raj daleč za njo, ah, tako daleč!

ključil g. Kejžar to velepomembno zborovanje.

Rodbinski večer ob 9. uri — po zborovanju železničarjev — »Obrotniškega kluba«, je istotako izbornouspel. G. dr. R. Pipuš je imel priloiko, pozdraviti dvoje organizacij. Železničarje — obrtnike in le teh prijatelje, sotrudnike in podpiratelje. Ob veselih zvokih tamburaškega zbora se je na to razvila splošna, kaj živahna zabava, kateri je po polnoči sledil tudi animiran ples. Pa ne, da veje v Mariboru nova sapa? Čas bi pač bil —!

Iz Središča.

»Koder je klerikalec — tam je zdražba!« Se ni tako dolgo sem, ko je eden naših mestjanov rabil sledeče besede. Pa kaj, da je samo zdražba tankaj! Te bi se človek še koncem konca ubranil, a nemoralnosti ki slede iz vsega tega, to je ono, kar človeka mora boleti. Kamor pridejo naši črni »prijatelji«, povsodi se kaj zgodi, samo, če je pri hiši nepokvarjen mladenič ali mladenka. Če pa drugače ne kaže, pa toliko časa rujejo in podpihujejo, da se odcepi ali sin, ali pa hčer od domače hiše in gre v svet. Ko pa pridejo nazaj, No prj nas samili še ni tako hudo, pač pa v naši okolici. Komaj so, posebno dekleta, dva ali tri mesece v mestu, se nam vrnejo nazaj narodno popolnoma popačene. Sram jih je govoriti svoj materni jezik, zaničevanje imajo za one, ki so jih vzgojili. Klerikalizem jih vodi v svet, klerikalizem pa jih tudi pušča, da v tujni poginajo brez moralne opore svojemu narodu za vedno. In taki ljudje se vtikajo v naše ne samo javno, marveč tudi rodbinsko življenje.

Dnevni pregled.

Sprichevalo uboštva na duhu. »Slovenski Učitelji« prinaša v letošnji 2. številki za slomškarje tako-le duševno hrano: Na štirih straneh dva članka, ki se nanašata na šolo in sicer o jecljanju in o kmetijstvu. Ta dva članka sta spisala dva učitelja, vso ostalo vsebino so pa izpolnili katehetje in sicer: J. Zaplotnik, »Pouk malih o sv. maši.« — A. Čadež: »Evhariistična vzgoja.« — J. Brezavšček: »Družba sv. Mohorja in molitvenik.« Za temi katehetskimi članki sledi »Katehetskivestnik«, ki obsega pet strani in nazadnje pride na vrsto dve strani obsežajoči »Učiteljski vestnik«, v katerem se urednik katehet Čadež čoha in drgne ob napredno učiteljstvo. Za izboljšanje učiteljskih plač ni nikjer niti besedice. Ubogi slomškarji, ki morajo uživati in plačevati tako hrano! Res dobre želodce imajo. Največjo revščino pa kažejo v dejstvu, da njih glasilo ni urednik učitelj, ampak katehet. To je sprichevalo uboštva na duhu za učitelje-slomškarje.

Kranjski deželni odbor nakazuje zopet potom pošne hranilnice učiteljstvu draginske doklade in seveda zopet »po previdnosti«. Brusov tragični slučaj teh možakarjev še ni izpametoval; na vsak način hočejo vzgojiti kakega Kunšaka.

Aha! Tu tiči zajec. »Slovenski učitelj« opravičuje krivično postopanje deželnega odbora, ki »po previdnosti« deli draginske doklade učiteljstvu med drugim tudi tako-le: »Med prezrtimi so osebe, ki kažejo v šoli prizadevanje, ki se jim glede šole same ne more nič očitati; toda, ko pride čas volitve — (Aha, tukaj je zajec! Opazka stavčeva.) — in je

je borila Milica sama s seboj, končno pa se je odločila izpolniti materino željo, žrtvovati se materi na ljubo. Takrat se ni zavedala še popolnoma, kaj je storila s tem korakom.

Prišel je dan ločitve z Ljubojem. Kakor navadno sta sedela tudi ta dan v senčnatem gozdu jokaje v tesnem objemu.

»Ali je res, Milica? Ti me hočeš zapustiti?« jo je vprašal Ljubo, popolnoma zapustiti? —

»Da, Ljubo, popolnoma — za vedno!«

»Toda, Milica, ali more biti pri kakem drugem tako lepo in dobro kakor pri meni, kjer šepetajo gore in doline o najini sreči, kjer te uspravajo ptički in ti glasovi moje piščalke — razodevajo moje hrepenenje, moje ljubezen?« —

»To so same sanje, pravi mama, kaj imam od cvetic in pesmi, kjer vlada revščina in pomanjkanje?«

»Milica, ostani, ne zapusti me, ker te tako neizrečeno ljubim, — moje vse!«

»Imaš prav, — ali v resnici je vse drugače, mi pravi mama. — Kot ženo ubogega pastirja bi me vse zaničevalo. Delati bi morala dan za dnevom in tako bi mi kmalu minila mladost in lepota! — Ne, Ljubo, postati hočem bogata. Mlada sem, hočem živeti, biti hočem srečna!«

Tedaj pa se jo je mati oklenila in jo s solzami v očeh prosila, naj se vda v svojo usodo, naj ne zavrne sreče, ki se ji ponuja. Dolgo časa se

je borila Milica sama s seboj, končno pa se je odločila izpolniti materino željo, žrtvovati se materi na ljubo. Takrat se ni zavedala še popolnoma, kaj je storila s tem korakom.

Prišel je dan ločitve z Ljubojem. Kakor navadno sta sedela tudi ta dan v senčnatem gozdu jokaje v tesnem objemu.

»Ali je res, Milica? Ti me hočeš zapustiti?« jo je vprašal Ljubo, popolnoma zapustiti? —

»Da, Ljubo, popolnoma — za vedno!«

»Toda, Milica, ali more biti pri kakem drugem tako lepo in dobro kakor pri meni, kjer šepetajo gore in doline o najini sreči, kjer te uspravajo ptički in ti glasovi moje piščalke — razodevajo moje hrepenenje, moje ljubezen?« —

»To so same sanje, pravi mama, kaj imam od cvetic in pesmi, kjer vlada revščina in pomanjkanje?«

»Milica, ostani, ne zapusti me, ker te tako neizrečeno ljubim, — moje vse!«

»Imaš prav, — ali v resnici je vse drugače, mi pravi mama. — Kot ženo ubogega pastirja bi me vse zaničevalo. Delati bi morala dan za dnevom in tako bi mi kmalu minila mladost in lepota! — Ne, Ljubo, postati hočem bogata. Mlada sem, hočem živeti, biti hočem srečna!«

Tedaj pa se jo je mati oklenila in jo s solzami v očeh prosila, naj se vda v svojo usodo, naj ne zavrne sreče, ki se ji ponuja. Dolgo časa se

treba pokazati katoliško zavest (to se pravi, tu je treba postati klerikalec; opazka stavčeva), se pa vržejo z nepričakovano strastjo v boj za protivnike verske (kajneja, klerikalne) šole, za propagatorje svobodomiselnosti (uh!) in krščanstvo (t. j. klerikalizem; stavec) uničujočega liberalizma. (V očeh tega kateheta Čadeža so napredni učitelji res grozne, strašne pošasti; stavec). Ljudstvo jih ne mara, bi se jih rado otreslo, pa se jih ne more. (Verjamem, da ne; pa se jih tudi ne bo; zakaj to »ljudstvo« so klerikalni koritarji, priprosto ljudstvo je pa naklonjeno šoli in naprednemu učiteljstvu. Tako je, pa nič drugače, g. katehet Čadež, ki ste po liberalnih priporočilih prav ponižno pripeljali v Ljubljano; opazka stavčeva.)

Imenovanja. Justični minister je premestil okr. sodnika Štitomirja Dolenca iz Podgrada v Sežano, okr. sodnika Albina Komavca iz Trsta v Gorico. Prideljen je okrajni sodnik dr. Janki v Trstu dež. sodišču v Trstu. Okr. sodnik in predstojnik dr. Lavrenčič je premješčen iz Komna v Podgrad. Dr. Milic iz Pulja je premješčen v Buzet, okrajni sodnik Prati pa k dež. sodišču v Trstu, namestnik državnega pravnika Beuchig pa iz Revinja v Trst.

Iz ljudskošolske službe. Namesto prostovoljno odstopivše učiteljice Angele Kuhljeve je imenovana za provizorično učiteljico v Kostanjevici izprašana supletinja Marija Hladnikova, za supletna na ljudski šoli v Trebelnem pa je imenovan z dovoljenjem dež. šolskega sveta, ker ni druge izprašane učne moči na razpolago, absolviran gimnazijec V. Skebe. Za supletinjo na širazredni dekliški šoli pri Uršulinkah v Ljubljani je imenovana namesto obolele učiteljice Ksaverije Finžgarjeve izprašana učiteljica Mar. Kastelčeva.

Glavni nabori. C. kr. deželna vlada za Kranjsko je določila dneve in kraje glavnega nabora vojni dolžnosti zavezanili na Kranjskem za I. 1913 tako-le: I. naborna komisija c. in kr. dopolnitvenega okrajnega poveljstva Ljubljana. Nabori bodo: v Kamniku dne 1., 3., 4. marca; v Lukovici dne 6., 7., 8. marca; v Trzinu dne 10. marca; v Kranju 11., 12. marca; v Škofji Loki dne 14., 15. marca; v Metliki dne 17. marca; v Črnomlju dne 18. marca; v Radečah dne 27. marca; v Krškem 28., 29. marca; v Kostanjevici dne 31. marca; v Mokronogu 2. aprila; v Višnji gori dne 4., 5. aprila; v Litiji 7., 8., 9. aprila; v Kočevju dne 11., 12. aprila; v Ribnici dne 14., 15. aprila; v Velikih Laščah dne 16. aprila; v Radovljici dne 17., 18., 19. aprila; v Trebnjem dne 21. aprila; v Žužemberku dne 23. aprila; v Rudolfovem dne 24., 25., 26. aprila. II. naborna komisija c. in kr. dopolnitvenega okrajnega poveljstva Ljubljana. Nabori bodo: v Ljubljani 17., 18., 19. aprila; na Vrhniki dne 21., 22. aprila; v Ljubljani dne 24., 25., 26., 28. aprila. Naborna komisija c. in kr. dopolnitvenega okrajnega poveljstva v Trstu. Nabori bodo: V Vipavi dne 27., 28. marca in 1. aprila; v Ilirski Bistrici 2., 3. aprila; v Logatcu dne 7. aprila; v Ložu dne 9. aprila; v Cerknici dne 10. aprila; v Idriji dne 12., 14. aprila. Glavni nabori za mesto Ljubljano se vrše dne 17., 18. in 19. aprila. Dne 17. aprila pride k naboru I. in II. razred domačih, dne 18. III. razred domačih in I. razred tujih in dne 19. aprila II. in III. razred tujih nabornikov k naboru.

Nasilni cigani. Pred 14. dnevi sta prišla dva neznana cigana v spremstvu neke ciganke k osebenku

»Dobro! Torej bodi srečna, Milica, bodi vedno srečna!« ji je še zaklical — potem pa je zbežal od nje...

Ko bi slutila, da ga ne bode mogla nikdar pozabiti, bi raje umrla, kakor pa privola v zvezo s Petrovičem. Zakrila si je oči z rokami, ker je videla čisto jasno Ljubojev obraz pred seboj.

Ne, sedaj, v tem položaju ni smela misliti nanj, na pretekle čase, na njega, svojega ljubljena!

Zdrnila se je, miraj jo je pretresel in obledela je ko zid. Sliši že godca — še nekaj minut in Petrovič pride, da jo odvode pred oltar. V glavi ji je vrela in žumelo, srce se ji je krčilo bolesti in obupa! toda, materi je obljubila in prisegla!

Obirala si je solzne oči, na njenem obrazu se je pojavila neka odločnost.

»Grem!« je tiho zašepetala in stopila negotovih korakov Petroviču nasproti.

Tiho, nemo je stopala poleg ženina. On je čutil, kako se je njena ročica tresla v njegovih videl, kako so na njenih trepalnicah blestele solze. Smatral pa je te solze za solze, ki so običajne pri nevestah pred poroko.

(Konec.)

Ivana Hribarja iz Sinolnika in sta zahtevala od njega denar. Iz strahu pred nasilneži je hotel Hribar pobegniti v hišo. Cigani pa so mu zaprlili po seboj, da ne sme zapustiti hiše prej, dokler jim ne da denarja. Ker je bil Hribar ves prestrašen, je izročil ciganom svoj denar v znesku 26 K, na kar sta se potepuhla in njuna spremiljevalka odstranili. — Tre-tji dan nato se je prikazala v Brišah pri Polhovem gradu ciganska tolpa, ki je štela 20 glav in ki je ukradla posetniku Ivanu Dolinarju neke sani. Ta ciganska tolpa se je nato pomaknila proč v smeri proti Logu. Ker pa jo je orožništvo zasledovalo, so cigani popustili sani in so izginili v bližnjem gozdu.

Kamenjata sta ga. Ko se je posestnik Martin Kržin preteklo soboto vozil v spremstvu nekega tovariša proti Dobrunjam domov, sta napadla njega in njegovega tovariša na cesti dva tovarniška delavca, ki sta na moža na vozu začela metati kamenje. Kržin je zadobil na glavi več poškodb in tudi njegovega tovariša je zadelo več kamnov v hrbet. Vzrok tega napada je bil ta, ker ni hotel Kržin delavcema plačati zganja.

Težke opekline zadobil. 47letni Jernej Kregar iz Komende, občina Kaplja vas, je kuhar te dni doma piččo za prašiče in je zaspal pri kotlu. Med spanjem pa mu je padel na obleko tleč ogel in naenkrat se mu je obleka vnela. Kregar je dobil na hrbtu težke opekline.

Dva predrzna vlomilca. Pred kratkim sta poizkusila dva fanta ponoči vломiti v železnem drogom v hišo posestnice Terzeje Megušar iz Kroke. Ker pa je Megušarjevo ropot prebudil, sta vlomilca pobegnila. Vendar se fanta nista dala s tem ostrašiti. Prihodnjo noč sta zopet prišla in sta hotela vlomiti v hišo. To pot se jima je posrečilo izmakniti iz miznega predala 40 K 60 v, katere sta si potem razdelila med seboj. Za slovo pa sta popila še dva litra mleka. Že večkrat prej je bilo pri Megušarjevi vlomljeno in neznani storilci so odnesli Megušarji več denarja v skupnem znesku 200 K. Orožništvo tatove in vlomilce pridno zasleduje.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo 2. sušca se uprizori na našem odru prvič zgodovinska slika v štirih dejanjih »Benhur«. Ta igra po krasni vsebini in še lepši scenarii nadkriljuje že znani igrokaz »V znamenju križa« in obeta res nekaj izrednega, kar se še ni videlo na našem odru. Dramatično društvo se ni strahilo ne truda ne velikih stroškov za opremo in pričakuje, da si bo slavno občinstvo od blizu in daleč to igro ogledalo. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Za prihodnjo nedeljo 23. svečana napevdana igra »Rokovnjači« odpade tokrat vsled velikih predpriprav za »Benhurja«; vpri-zoritev iste se je preložila na poznejši čas. Dramatično društvo v Mariboru vabi na izvanredni občni zbor, ki se vrši v četrtek 20. svečana 1913 ob 8. uri v restavraciji Narodnega doma v Mariboru. Na dnevnem redu je odobritev poslovnega reda in slučajnosti. Odbor.

Drobil iz Stajerske. V R v e l - zu si je pogal iz stahu pred neko grožnjo iz revolverja kroglo v leve prsi vničar K. Weiland. V brezupnem položaju so ga prepeljali v dež. bolnico v Gradcu. — V Š v e n i c i so zaprli posestnico J. Čubensček, ker je na sumu, da je svoje novorojeno dete umorila. Pred tremi leti je šel nje mož v Ameriko in žena — dasi mati — je začela zelo razuz-

»Dobro! Torej bodi srečna, Milica, bodi vedno srečna!« ji je še zaklical — potem pa je zbežal od nje...

Ko bi slutila, da ga ne bode mogla nikdar pozabiti, bi raje umrla, kakor pa privola v zvezo s Petrovičem. Zakrila si je oči z rokami, ker je videla čisto jasno Ljubojev obraz pred seboj.

Ne, sedaj, v tem položaju ni smela misliti nanj, na pretekle čase, na njega, svojega ljubljena!

Zdrnila se je, miraj jo je pretresel in obledela je ko zid. Sliši že godca — še nekaj minut in Petrovič pride, da jo odvode pred oltar. V glavi ji je vrela in žumelo, srce se ji je krčilo bolesti in obupa! toda, materi je obljubila in prisegla!

Obirala si je solzne oči, na njenem obrazu se je pojavila neka odločnost.

»Grem!« je tiho zašepetala in stopila negotovih korakov Petroviču nasproti.

Tiho, nemo je stopala poleg ženina. On je čutil, kako se je njena ročica tresla v njegovih videl, kako so na njenih trepalnicah blestele solze. Smatral pa je te solze za solze, ki so običajne pri nevestah pred poroko.

(Konec.)

V Tivoli!

Ako se hočeš dobro zabavati, pojdi v
restavracijo „Tivoli“;
tam je izvrstna češka kuhinja, dobiti je
tudi vedno sveže pivo in razna pristna
vina po zmernih cenah.

Velika dvorana Hotelske sobe

Za obilen obisk se priporoča

je vedno brezplačno na razpolago za
veselice, shode, predavanja itd.
po jako nizki ceni vedno na raz-
polago.

Alex. Heger.

dano živeti. — V Ptujju so zaprli 20letnega viničarja Mihelca, vlomil in pred kratkim pri trgovki z vinom Kazimiri v Vareji. — V Slovenji Gradcu in okolici je odredila oblast poostreno pasjo kontumaco. — V Brežicah so aretirali nekega Šteršeta, ker se je plazil po Krškem polju ter zbiral nerazstreljene topovske krogle. Nabranih jih je imel že za metrska stota in jih shranjeval v Brežicah. — V Judenburgu je ponesrečil v jeklovirni Daner in drug delavec Wienberger. Stisnilo mu je prsa. — Iz Maribora. Pri odpravljanju na pogoriščen mariborske klavnice so našli škaflijo užigalico, ki so pa bile do polovice uničene. Sumijo, da je iskati v tem vzrokov požara. Južna železnica gradi dvoje novih poslopj za svoje uslužbenke. Prostora bode za 52 strank. Zaprli so več fantov, ki so pokradli v mariborski okolici vrednosti in gotovine za okrog 700 kron. — V Jurčevicih pri Ptujju je pred kratkim nekdo zdelal vola posetnika Jurija Zupančiča tako, da so morali živinčarje namestu zaklati. Škode je 300 K. — V Mariboru so prijeli vojaki F. M. ker je okradel svojega tovariša za večjo svoto denarja, katero so pa še skoro vsi našli pri izmolu. — Blizu Ormoža je prišlo med svati do prepira, v katerega poteku je bila tudi nevesta ranjena. — V Sp. Polškavi pri Pragerskem je nekdo ukradel posestniku Vidmarju okrog 400 K. V stanovanje je prišel skozi okno. — Na potu v Limbuš pri Mariboru so srečali mestni paglavci, sinovi »mestjanskih« rodbin, starčka berača. Obsipavali so ga z najgršimi imeni, dokler jih ni skušal s palco napoditi. V tem pa so ga začeli nadbudni dečki bombardirati s kamenjem in — kepami blata. Starčka, ki se je kmalu zgrudil, so fantje zapustili šele, ko so po poti prišli neki kmetje. Pobaline išče policija. — Dravski most v Mariboru bodo za gotovo maja t. l. otvorili. — Na poti med Laškimi trgom in Rimskimi toplicami je ponesrečil neki posestnik motorja. Zavozil je v katon in telebnil ob neko pečino. Mimoidoči so ga prenesli v neko hišo.

Ruski volani. V mestecu Rohadnu v Galiciji so te dni aretirali tajnika okrajnega glavarstva Romanika zaradi vohunstva. Romanik je bil šele pred kratkim vpokojen. Preiskava je dognala, da mu je dal prostak Ivovske garnizije, ki je bil zaposlen pri tamošnjemu kornemu poveljstvu kot risar, več važnih aktov, kakor tudi razne risarije. Pri Romaniku so našli več obtežujočega materiala, kakor tudi hranilnično knjižico, na katero je bilo vpisanih 70.000 K.

Cerkven tat. V Kopru so prijeli 56letnega Franca Edarja v trenutku, ko je hotel oropati glavni oltar cerkve San Easso, v katero je siloma vlomil. Pri njem so našli veliko vlomnega orodja. Edarja, ki je doma iz Koroškega so izročili sodišču.

Nepošten bančni uradnik. Bančni uradnik Richter iz Draždan je te dni poveril 50.000 mark in je pobegnil. Nepoštenemu uradniku pa so prišli kmalu na sled in ga zaprli.

Krvav čin slaboumnega stražnika. Nekega stražnika Delaha je nenadoma napadel naval slaboumnosti. Stražnik je tekal po ulici s samokresom v roki in je streljal na vsakega človeka, ki mu je prišel nasproti. Pri tem je vstrelil tri stražnike in ranil več oseb. Slednjič je nameril samokres tudi proti sebi samemu in si je poglaval kroglo v glavo. Bil je na mestu mrtve.

Samorost študenta zaradi slabega spričevala. Te dni so se razdala spričevala na vseh šolah. Mnogo študentov je bilo veselih, a precej je bilo tudi takih, ki niso ravno hiteli s spričevalom domov. Eden izmed njih je bil tudi Peter Hahn, 16letni študent 5. razreda II. češke realke v Plznu. Ker je dobil slab spričevalo, si je končal življenje. O tem tragičnem slučaju so nam znane sledeče podrobnosti. Dne 15. februarja 1913 po polnoči je prišel na policijsko stražnico v Plznu sprevednik državne železnice Peter Hahn in je povedal, da je odšel pretekli petek ob 3. uri popoldne njegov 16letni sin Peter, učenec 5. razreda II. češke realke od doma in da se doslej še ni vrnil. Ker se je študent pred tem poslovil na plzenskem glavnem kolodvoru od svojega tovariša, kateremu je rekel, da ne pojde nikdar več po spričevalo, se je oče bal, da

si ne bi sin storil kaj žalega. In ta temna slutnja se je žalibog uresničila. Medtem ko so na vseh krajih iskali študenta, se je odigralo poslednje poglavje drame mladega življenja na železniškem tiru pod kolesi lokomotive na kolodvoru v Rokycanah blizu Plznu. Še preteklo soboto jutraj so iskali Hahnovi stariši svojega sina. Tu pa je nenadoma prišla v Plzen vest, da si je v nekem hotelu v Rokycanah v petek zvečer najel stanovanje neznan, kakih 18 let star mladenič, ki je napisal v sobi pismo, na kar je odšel ob 11. uri ponoči proti železniški progi, ne daleč od tamošnje postaje in se vrge pod kolesa drdajoče lokomotive. Ta je nesrečno udrgala glavo in eno roko, tako da je bil na mestu mrtve. Takoj po tem groznem sporočilu, se je odpeljal oče pogrešnega Petra Hahna v Rokycane, kjer je na svojo veliko žalost spoznal v samomorilcu svojega nesrečnega sina. Peter Hahn ni bil posebno talentiran študent. Že prejšnje leto se je očetu svetovalo, naj vzame svojega sina iz šole. Vključ temu pa je Peter Hahn vstopil v peti razred realke, kjer je padel v tem polletju iz štirih predmetov. To je bil vzrok, da je študent, na katerem je bilo zadnji čas opaziti nekako duševno utrujenost, sklenil siloma končati svoje mlado življenje. Ta tragični slučaj je vzbudil po celem Plznu in v Rokycanah veliko senzacijo, kar je seveda razumljivo.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Oprsnik na samojskih otokih. Vesele spomine na svoje bivanje na samojskih otokih je objavil ameriški pesnik James Francis Dwyer v »Amerikan Magazine«. Dwyer je dolgo let prebival na otokih Južnega morja, ki so tako oddaljeni od drugega izobraženega sveta. Živel je tam med prebivalci otokov in si je nabral veliko utisov, katere je potem predelal v živopisane novele in črtice. V svojem najnovejšem potopisu pa pripoveduje veselo zgodbo o oprsniku (modercu), ki je na poseben način prišel na te daljne otoke. V Bostonu je misijonarska družba, katere članice, usmiljene dame, prineslo malo vedo o potrebah rujavih dam na samojskih otokih. In tako se je zgodilo, da so bostonske dame nekega dne vtaknile med ponošeno obleko v zaboj, ki naj bi se odpeljal na samojske otoke, tudi star pariški oprsnik, ki je bil tako ozeč, da bi napravil še tako vitko ženo, še vitkejšo. Zaboj je prišel v redu na samojske otoke. Ker pa je moral tačas misijonar, ki je tam prebival, nekam oditi, je izročil zaboj načelniku. Zaboj so odprli in našli, in njegovi tovariši so stali v nemi osuplosti pred neznano stvarjo. Vilau, načelnik je najprej dal oprsnik na golo nogo, toda ko je videl, da to ne gre, ga je dal stran. Nato je sklical starčevece kolega rodu vkup, da bi se posvetovali. Gotovo je, da ima oprsnik neki namen, toda kakšen? Najstarejši iz rodu se je dvignil in je napravil dolg govor. Imel je jeznorito ženo in njegovo življenje z njo je bil pravi peklo. Zato je svetoval, kar se mu je zdelo najbolj pravilno. »Načelnik,« je končal, »mislim, da se je nam »to« poslalo zato, da bi s »tem« kaznovali svoje žene.« Vilau je zahteval od starca, naj mu natančneje pojasni, kar misli. »Zaveži mojo ženo v tega vraga in takoj boš videl posledice.« Ker je imel ta starci vsaj idejo in drugi nobene boljše, so poklicali starčevno ženo in jo so vključ joku in tarkanju zavezali v oprsnik, kar je cela vas radovedno opazovala. In ženo Kremplja so neusmiljeno zavezali v oprsnik. Ko je načelnik to videl, ni nič več dvomil, čemu je oprsnik. Starka je jokala in obupno vpila, valjala se je po pesku in od bolelosti je začela na vsi moč prositi, naj jo odrešijo. Obljubljala je, da ne bo nikdar več takla napram svojemu možu. Okolu stoječi so jo z začudenjem gledali in opazovali. »V tej stvari je skrit hudič,« je preudaril načelnik, »in zato jo bomo rabili za kazen vseh žen.« V teku enega tedna so postale vse žene pridne in pokorne in slava oprsnika se je kmalu raznesla po vseh ostalih otokih. Dannadan so prihajale deputacije z drugih vasij s prošnjo, da bi jim načelnik posodil oni »Hudičev krempelj«, da bi tako tudi drugod poboljšali žene. Toda Vilau ni hotel za celi svet dati iz rok to čarovniško mašino. Tako je oprsnik ostal v njegovi občini in to

tako dolgo, da je vsled pogoste rabe razpadel. Ampak tačas je bila vas že pravi raj oženjenih mož.

Ženske na Ruskem niso pripuščene k advokaturi. Veliko število ruskih žen, ki so se v tujini izobrazile v pravnem oziru, je bilo pripuščeno na Ruskem k državnim izkušnjam. Veliko žensk je dobilo potem službe pri ruskih advokatih. Imenitne korporacije učenjakov in znanstvena društva so bila za pripustitev žensk k odvetništvu poklicu in ruska duma je ta predlog tudi sprejela, ker je bila prepričana o uspešnem delovanju žen v zdravniški stroki. Gosposka zbornica na Ruskem pa je ta predlog odklonila in reakcionarne stranke v državni dumi so se tej odklonitvi pridružile; vsled tega je bila peticija žen in raznih društev negativno rešena. Rusija torej noče imeti žen-advokatij, dočim na Francoskem že davno delujejo žene kot advokatinje in to z velikim uspehom. Tudi ena Rusinja si je pridobila na Francoskem s svojo odvetniško prakso čislano ime.

Dve leti z mrtvo v eni sobi. Neka stara gospa Mary Kearlyjeva po imenu, je stanovala v Wimbornu na Angleskem celi dve leti v svojem stanovanju z mrtvim truplom. Sosedje so naznanili oblastim, da je zginila neka gospa Griffinova, ki je prej stanovala skupaj z gospo Kearlyjevo. Gospe Griffinove pa že dolgo časa ni nihče videl in nihče ni znal, kam je tako nenadoma zginila. Policija je udrila v stanovanje gospe Kearlyjeve in je našla tam na postelji okostnjak žene. Gospa Kearlyjeva je to pojasnila tako, da je Griffinova njej pred svojo smrtjo grozila, da jo bo po smrti hodila strašiti, ako jo bo pokopala. Zelo se je namreč bala, da ne bi bila živa pokopana. Kearlyjeva je pustila truplo ležati na postelji celi dve leti in si je vedno mislila, da je Griffinova sicer živa, vendar težko bolna. Zdi se, da je manjkalo gospe Kearlyjevi par kolesčkov. Dali so jo tudi v opazovalnico za umobolne.

Ljubljana.

— **Vprašanje trga Tabor.** V zadnji občinski seji se je sklenilo, da se trg Tabor zazida. Trg Tabor pa bo v bližnji bodočnosti eden najlepših trgov v vzhodnem delu Ljubljane. Proti sklepu obč. sveta se je oglasil v sobotnem »Slov. Narodu« bivši župan rav. Ivan Hribar in pravi med drugim sledeče: »Po vseh mestih, kjer so v upravo prodrla moderna načela, velja dandanes pravilo, da se napravlja, kolikor mogoče javnih trgov. Saj so trgi pljuča, s katerimi dihajo mesta. Res je sicer, da imamo v okolici trga Tabor dosti širokih ulic, ter da je ondi precej zraka in svetlobe, toda pri projektovanju trgov se mestna uprava nikakor ne sme ozirati samo na sedanjost, temveč tudi na bodočnost. Pogled v bodočnost nam pa veli, da bodo tamkaj nastale čisto drugačne razmere, kajti, če Ljubljana ne bode nazadovala — in to upamo vsi — bodo se ondote, sedaj razmeroma še nizke hiše morale začeti, kedaj umikati visokim stavbam. Za vzgled naj nam bode bližnji Zagreb, ki ima dosti široke ulice, kot so ulice ljubljanske v iztočnem delu mesta, ki pa poleg obširnega Zrinjevca in trga Franje Josipa vendar še napravlja nove velike javne trge. Ne morem si misliti ljubljancina, ki bi obžaloval, da svoje dni niso zazidali Kongresnega trga in vem, da bi se vzdignila burja nevolje, ko bi občinski svet sklenil, naj se ta trg zazida enak, kakor se namerava zazidati trg Tabor. In vendar so v bližini Kongresnega trga še: Marijin, Dvorski, Turjaški in Valvazorjev trg. dočim iztočni del mesta poleg trga Tabor in Hriškovega trga nima nobenega drugega trga. Prostor pred šentpetersko vojašnico tu namreč ni upoštevati, ker je pravzaprav le vojaško vezbališče. S hvaležnostjo se spominjamo razboritosti onih, ki niso pripustili, da bi se bil zazidal nekdanji kapucinski vrt, temveč so nam ustvarili Zvezdo. Ravno tako pa naši kasni zanamci ne bodo mogli dosti hvaležni biti občinskemu svetu, ako jim ohrani trg Tabor. Zato mi je, da se v občinskem svetu med syetniki, ki so svoje dni sodelovali pri določitvi uravnavevalnega in razširjevalnega načrta, ni našel nikdo, ki bi se bil oglasil proti nameravi zazidati trga Tabor, kajti kdor ve-

ruje v bodočnost Ljubljane — in jaz verujem vanjo — mora biti proti zazidavi trga Tabor. Ne bodem razpravljati o tem, so li posestniki, ki so postavili hiše ob trgu Tabor, pridobili si kakšni pravici do trga ali ne, da-si je to vprašanje tudi zanimivo; pravim samo to: **Napravite na trgu park, otroško igrališče, pašnik ali — navsezadnje tudi — puščavo; samo ne zazidajte nam ga!**

— **Socijalnodemokratski shod v Spodnji Šiški.** ki se je vršil predvečernim zvečer v gostilni pri Štirnu, je privabil mnogo udeležnikov vseh tukajšnjih strank. Šlo se je za ali proti združenju Spodnje Šiške z Ljubljano. Sklicatelj tega shoda, gospod Anton Kristan, je že ves prejšnji teden v »Zarji« vabil sodruge na ta shod, odnosno dokazoval s številkami, kako visoko je obremenjena z dokladi ta ali ona okoliška občina in pa mesto Ljubljana. Da bi na shodu bolj imponiralo, je hotel z vsakovrstnimi dokazi dokazovati dobroto, ki jih z a m o r e (!) dati velika občina svojim prebivalcem. Povedal je, da bo občina Spodnje Šiške, ki šteje okrog 6000 prebivalcev, ako pride pod Ljubljano, lahko zahtevala od nje, da ji napravi pota, razsvetljavo, kanalizacijo, ljudsko kopeljo itd. itd., česar sedaj od male občine ne more zahtevati. Če pridemo Šiškarji pod Ljubljano, bo pozimi po trotoarjih in pred hišami odkidan sneg, izginile bodo greznice in sploh bo v higijeničnem oziru potem za vse boljše preskrbljeno, skratka, da občinarji Spodnje Šiške nimajo za kaj protestirati, če se prikloni občina k Ljubljani. Tudi za rezeve bo preskrbljeno, kakor dosedaj ni, že onemogli starčki bodo imeli večji up, priiti v starosti v hiralnico ali kak sličien zavod. — Na vsa ta zares idealna razmotrivanja sta odgovorila g. Kristanu občinska odbornika gg. Kralj in Cimerman. Prvi je v kratkih in prepričevalnih besedah povedal, da bo preje Šiška dobila svojo razsvetljavo, ako ostane samostojna občina, ker so priprave zato že v tiru in tudi z odpeljavo vode na javnih cestah se sedanj občinski odbor intenzivno peča. Ljubljanska občina ne bo takoj, ko pride Šiška pod Ljubljano, izpraznila svoje blagajne in obdarovala novo njeno predmestje z razsvetljavo, kanalizacijo, ljudsko kopeljo, hiralnico in kakor se že imenujejo blagostanju prebivalcev namenjene naprave. Občinski rezevi Spodnje Šiške brezdvomno dobivajo — ravno tako podporo v Šiški kakor pa oni mesta Ljubljane v Ljubljani. Hiralci spodnješiške občine pa se pošiljajo tudi pod sedanjo občinsko upravo v hiralnico v Ljubljano. Gospod Cimerman ne pričakuje od Ljubljane vsega tega, kar je tako prepričevalno hotel dokazati g. Kristan svojim poslušalcem. Poudarjal je, da se tudi Ljubljana brani sprejeti to težko breme združenja in da je to za njo občutni udarec. Vodmat je že toliko in toliko let združen z Ljubljano, pa še danes nima drugega od nje kakor razsvetljavo in vodovod. Deželni odbor obema občinama to gotovo ni iz dobrote napravil, ampak tukaj mora iti za vse kaj drugega. Kakor gosp. Kralj, tako je tudi on mnenja, da bo občina, če ostane samostojna, prej dovršila svoje potrebe, kakor bi jih dobila, če bi prišla pod Ljubljano. — Druga točka. »Važna vprašanja občinske uprave v Spodnji Šiški«, prav za prav pa »Razmerje med vodovodno zadrugo in občino v Spodnji Šiški«, je izvala največjo pozornost, dasiravno je pri razpravljanju te točke kazalec ure kazal že pol 11. Na dolgo in široko je g. Kristan (soc. dem.) zagovarjal vodovodno zadrugo (kler. gosp. podjetje). Navzoča sta bila tudi gg. Pogačnik, predsednik vodovodne zadruge, in Oroszy, odbornik iste zadruge. (O tej spekulativni zadruzi je že javnost dosti poučena. Op. uredn.) Gospod Kristan je hotel sugerirati poslušalcem, da sedanji občinski odbor nima smisla, da bi prijel za pravo vrv in zadržnil zadruzi vrat. Očitel je občinskemu odboru, da se je prenačil, ker je nastopil proti zadruzi tožbeno pot. On da je sedaj nadzornik te zadruge in da ni našel v vseh postavkah in računih, ki se tičejo prevzetja vodovoda v občinsko last, nobene napake, če so pa nekatere postavke visoke, je pač — bila to le kupčija. Občina bi lahko dobila vodovod brez tožbe za 44.000 K, češ tako pomeni še nobena občina ni prišla do svojega vodovoda. Prišel je tudi z

argumenti, ki so zbudili splošen smeh. Nadalje je orisal težkoče, ki jih je imela vodovodna zadruga pri kopanju jarkov in napeljevanju cevi. Trud in pota, katere so imeli vodovodni zadrugarji, da tudi ne morejo biti zastoj. — Občinski odbornik gospod Cimerman je temeljito razvil predgovornika in je med splošno pozornostjo izvajal, da vodovodna zadruga ni delala s svojim denarjem, temveč je uporabljala za gradnjo vodovoda državno in deželno podporo, vrhute pa je občina Spodnja Šiška porok za 65.000 K. Ako je imela tedaj vodovodna zadruga njej zaupani denar, potem bi se morala izkazati sedaj, ko je občina hotela prevzeti vodovod, z avtentičnimi računi. Vodovodna zadruga ima račune, o stroških gradnje vodovoda, toda ti računi so podpisani od predsednika, na katere pa šišenska občina kot javna korporacija ne more nič dati, zlasti že zaradi tega ne, ker se zde postojanke v ponudbenem računu previsoke. Če je nastopil občinski odbor tožbeno pot proti zadruzi, je to zakrivila zadruga sama, ker ni hotela predložiti odposlanecem občine računov. Deželni odbor se je tudi že pred nekaj meseci izrekel, da naj se občina Sp. Šiške in zadruga pogajata za vodovod sami, in da je to popolnoma njih zadeva. Nadalje je grajal g. Cimerman visoke nagrade, ki so se delile iz vodovodnega podjetja deležnikom, občina pa, ki ima tudi delež in ki je porok za 65.000 K pa ni dobila še nikoli niti vinarja. Govornik spominja g. Kristana, kako je grmel pred približno tremi leti na nekem shodu pri »Reininghausu« zoper vodovodno zadrugo, a danes, ko sedi v nje odboru se pa peha za moč, ki izrabljajo korist, ki bi imela pripadati občini, v svoje namene. Zanimivi shod je končal ob 12. uri ponoči. Socijalni stranki pa ta shod ni prinesel zaželenega uspeha, ker navzoči so slišali čisto nekaj drugega, nego to, za kar je bil ta shod sklican!

— **Tajite, kolikor hočete** — resnica je in tega si ne smemo prikrivati, da krasi naša stanovanja pogosto take slike, ki ne delajo čast našemu okusu. Nemške in druge fabrike imajo pri nas dovolj odjemalcev za svoje spakedrane slike. Kake nevkusnosti vidimo pogosto v naših salonih? — Pa bodete rekli: »Kaj naj storimo? Originali so dragi — ne moremo si jih kupiti.« — Dobro! Potem pa kupite srečke umetniške litorije te so po 1 krono in dobite lahko zato lepo originalno sliko, ki bo delala čast vašemu salonu in bo morebiti čez par desetletij imela 1000 krat toliko cene. Zato je 1 krona naravnost lepo narodno naložen kapital. Naj ne bo Slovenca, ki bi ne kupil vsaj par teh srečk in s tem obogatil svoje stanovanje z lepim originalnim delom.

— **Srbske razglednice** so te dni v Ljubljani zaplenili. Sapienti sat!

— **Društvena statistika.** V minulem letu je bilo v Ljubljani 321 društev, ki so štela 144.667 članov, torej 1346 več kakor leta 1911. — 271 slovenskih društev je štelo 138.422 članov (95,62%). 50 nemških pa 6245 članov (4,38%). Vsako slovensko društvo je imelo povprečno po 510, vsako nemško društvo pa po 125 članov.

— **Koncert Glasbene Matice dne 7. marca 1913 v Ljubljani.** Kakor čuljeme je operni pevec g. Josip Rijavec, sedaj na Dunaju, dobil od »Gl. Matice« povabilo, da sodeluje pri velikem koncertu »Gl. Matice«, pri katerem se bo izvajala svetovno-slavna Dvořakova zborova balada »Mrtaški ženini«. G. Rijavec bo pel eno glavnih partij tega dela, namreč ženina. G. Rijavec je pred kratkim priredil v Ljubljani v zvezi z našim mladim skladateljem in pianistom g. Ravnikom v vsakem oziru lepo uspešni komorni koncert in dosegel veliko in povse opravičenega priznanja. On že danes lahko velja za najodličnejšega interpreta moderne slovenske pesmi. Njegov nastop v koncertu »Gl. Matice« vzbudi brezdvomno vsestransko zanimanje.

— **Koncert za mladino.** Odgoja naše mladine naj bode vsestranska, manjkati ne sme tudi umetniške. Moderna pedagogika ne zahteva samo pametnih, temveč tudi blagih in značajnih ljudi. Zato je želeli, da se da mladini po možnosti tudi umetniške odgoje, ker s tem se ji odpre brezkončne vire uživanja, povzdigne jo nad vsakdanjost in blaži. Tudi

muzikalna odgoja je tedaj potrebna. In samo iz tega stališča se mora razmetovati koncerte za mladino. Taki koncerti se prireajo po vseh večjih mestih, vendar veliko pogosteje kakor pri nas, kjer primanjkuje izvršujočih umetnikov, ki bi se žrtvovali. V četrtek se vrši v Meštarici domu ob 5. uri pop. tretji tak koncert, ki je dostopen vsled malenkostne vstopnine pač veliki množici učencev in učenek. Iz vzporeda omenjamo samo večje skladbe. Pianist g. Trost, ki je pri zadnjem koncertu Gl. M. z tako bravuro igral Lisztov klavirski koncert, je izbral dvoje skladb, katere morajo napraviti na mladino vsled izrednega temperamenta najglobljekejši utis. Te skladbi sta: Fr. Liszt: »Le Carneval de Pesti in Chopin Scherzo, op. 39. Med vokalnimi skladbami so tri daljšje: C. Loewejeva balada: Zlatarjeva hčerka, večno lepi »Erkänig« mojsira Schuberta in slikovit Gregor »Jesenski vihar«. Dalje so na vspredu pesmi Amadića, B. Ijavca, Curschmanna, Wolfa, Rubinstein in Dvořaka. Za prijatelje glasbe je rezerviranih nekaj sedežev, kateri se dobe po 1 K pri knjigotrcu g. Schwentnerju.

— Slovensko gledališče. Gosp. Ilič nam je ostal iz preteklih sezon v najlepšem spominu. Saj smo imeli v njem najboljšega operetnega tenorista in smo letos čutili njegovo zmožnost. Naš, damski svet se je v g. Iliča tako zaljubil, da je mislil, da je samo en gosp. Ilič na svetu. Ko se listi pisali, da je padel na balkanskem bojišču poročnik Ilič — je šla ta vest v Ljubljani od ust do ust in z globoko žalostjo so dame mislile na priljubljenega pevca. To češ, da je padel v boju! To pa je bilo le znamenje, da dame premalo čitajo tržaške liste — tam bi se bile lahko prebricale, da gosp. Ilič žanje v Trstu lepe uspehe. Naravno je, da smo se ga razveselili, ko se je včeraj k nam vrnil. Grof Luksemburg je bila že nekad njegova lepša uloga. Zato je bilo včeraj gledališče polno do zadnjega kota. Gosp. Ilič je nastopil kakor svoje čase — veselo in živahno. Posebnih izprememb nismo zapazili — pa to je ravno, da je nam drag tak, kakor je. Irač je temperamentno, pel lepo. Imel je smolo — venec, ki je prišel na oder, je bil menda njemu namenjen — pa so ga prinesli, ko ga ni bilo na oder — v zadnjem dejanju pa se »šampanjec« ni hotel odpreti. Pa mislimo, da je bil gosp. Ilič prav tako z nami zadovoljen, kakor mi z njim. Ploskanja je imel obilo. — Drug junak večera je bila gdca. Sowezyńska. Ne moremo najti danes dovolj laskavih besedi zanjo. Videli smo varšavsko Mesalino — gdca. Lowczyńska jo gotovo pozna — toda gracioznost in ljubeznivost, ki jo ima gdca. Lowczyńska v petju in v kretanjih, je naravnost očarljiva in daje tudi navadnim prizorom — umetniško krasoto. Dobila je v dar lep šopek in je žela aplavz. Govorila je prav dobro. Gdca. Fantova je igrala ulogo Juliete. V tej ulogi smo bili nekoliko razvajeni v prejšnjih sezonah. No, gdca. Fantova je ustvarila prav bohemsko Julieto, odločno in ljubko, tako, da je žela mnogo pohvale. Gosp. Bohuslav je pel svojo ulogo kakor prejšnje čase — enako gosp. Povhe in gospa Bukškova. Skratka: bil je lep večer, ki je pokazal, da ima občinstvo rado veselo opereto in da se z veseljem spominja prejšnjih sezon. V splošnem pa lahko rečemo, da je včerajšnji »Luksemburg« eden najlepših, kar smo jih videli na našem oderu. V četrtek se ponovi.

— Iz gledališke pisarne. Danes v sredo za izven vsakršnega abonentstva kot kronski predstav prvih in zadnjih v sezoni ponovi Schwyerjeva štiridejanska drama iz življenja mladega dijaka »Red iz pravosti« z g. Šestom z Dunaja v vlogi dijaka Feliksa. Ob prvi letošnji uprizoritvi prošlo nedeljo zvečer je občinstvo to dramo prav toplo pozdravilo, g. Šest se je moral ponovno zahvaljevati za glasno priznanje, dnevna kritika je uprizoritev soglasno hvalila kot vrlo lepo uspešno. Opozarjamo na to, da bo med odmor koncert iral polnoštevilni orkester »Slovenske Filharmonije« in da so se kronski predstave — nova uvedba letošnje sezone — kot najcenejše prireditve pri občinstvu zelo priljubile. Začetek predstave ob pol 8., konec ob 10. zvečer. — Jutri v četrtek (za abonente par) se prvič ponovi vsestranski priljubljena Leharjeva opereta »Grof Luksemburški« z gosp. Ljubišo Iličem iz Trsta kot gostom.

— IV. redni občni zbor Sokolske župe Ljubljana I. se je vršil v nedeljo, dne 16. februarja ob 10. dopoldne v restavraciji hotela Tratnik Sv. Petra cesta. Pri volitvah v odbor so bili izvoljeni sledeči: Starosta br. dr. Pipenbacher; I. podstarosta br. Ant. Schiffrer; II. podstarosta br. dr. Fetič-Frankheim; taj-

nik br. J. Mulaček; načelnik br. dr. Pestotnik; zapisnikar br. J. Klepec; blagajnik br. I. Kenda; predsednik izobraževalnega odseka br. prof. J. Reiser; namestnik br. R. Rozman; administrator župnega vestnika, dr. Gv. Sajovic in dr. J. Lavrenčič; pregledniki računov br.: J. Zajc, Iv. Smole in Anton Noyak. — Župni zlet za leto 1913 se vrši dne 20. julija v Ribnici.

— Šišenskega Sokola občni zbor vršil se je v soboto dne 15. februarja 1913 zvečer ob 8. uri v gostilni br. Burje (Ančnik). Zbor je vodil starosta Zakotnik, ki je v svojem nagovoru povdarjal, da je Šišenski Sokol kljub zaprekam, ki mu jih stavi, čil in čvrst in stopa pogumno v 11. leto svojega delovanja. Iz poročila br. tajnika Režeka smo posneli, da je imelo društvo v pretečenem letu 41 rednih sej. Društvo je obhajalo slovesno desetletnico. Nadalje se je šišenski Sokol udeležil vsesokolskega zleta v Prago, kjer so telovadili tekmovalci. Tudi na Bledu, Borovnici, na Viču je društvo sodelovalo pri telovadbi. Prireditve, ki jih je društvo v pretečenem letu imelo, so dobro uspeli, tako Miklavžev večer, kakor Silvestrov. Blagajnikovo poročilo, ki ga je podal br. Čolnik, se je zelo odobrjuje na znanje. Iz načelnikovega poročila br. Cuznarja so navzoči posneli, da je bila telovadba od časa, dokler ni krajni šolski svet v Šiški društvu telovadnice odvzel, redna. Pozneje se je moral Sokol vaditi deloma na prostem, deloma v skladišču, ki ga je odstopil br. Seidl društvu. Pri na to vršilih se volitvah, bili so izvoljeni v društveni odbor starosta br. Ivan Zakotnik, podstarosta br. Milan Cimerman, načelnikom br. Armin Cuznar, njegovemu namestniku br. Okorn, v ostali odbor pa bratje: Peter Burja, Janko Kelec, Fran Kralj, Ivan Tavčar, Fran Ogrizek st., Peter Porenča, Julij Cuznar, Erhovc J. in Alojzij Čolnik. Namestnika: br. Battelino Danijel in praporščak, br. Ogrizek ml., njegov namestnik, br. Albert Kolman. Revizorja: br. Ivan Režek in J. Štrukelj. Zastopnika za zvezo sta br. Zakotnik in br. Cimerman.

— Občni zbor »Muzejskega društva za Kranjsko« se vrši danes, 19. t. m. ob 6. uri zvečer v predavalnici deželnega muzeja (vhod z Bleiweisove ceste). Vspored: Predsednikov nagovor. Poročilo odborov. — Referat o znanstvenem delovanju Muzejskega društva. — Slučajnosti. Vse p. n. člane vabimo k mnogobrojni udeležbi; gostje, ki se zanimajo za društveno delovanje, dobro došli!

— Na včeraj določena javna prodaja blaga Vinko Sušnove specerijske trgovine, se ni vršila, ker je sodišče šele na neposredno in nepričakovano pred prodajo došli predlog Mlekarske zadruge v Polhovem gradu prodajo ustavilo.

— Za mestne uboge je podaril gosp. Oton Seydl, zobni tehnik v Ljubljani svoto 20 K.

— Umrlj so v Ljubljani: Ivan Bogataj, vpokojeni kurjač tobačne tovarne, 50 let, Marija Berce, mestna uboga, 71 let. — Janez Sojer, kajzar, 65 let.

— Kinematograf »Ideal«. Novi spored je poln zanimivih slik. Prve vrste je salonska komedija »Dolarska princesa s Psylandrom, ljubljencem vseh dam. Pathe Žurnal je kakor običajno velezanimiv. Nepopisen smeh vzbuja sijajna burka Moric kot kino-aparater na Balkanu. V petek »Najdenec«, drama v 2 delih.

— Trgovino z glasovirji, pianini, avtomati, gramofonskimi ploščami prišel je dobro znani gosp. Josip Oblak iz Šelenburgove ulice, v svoji hiši na Glincah št. 92. Obenem sprejema v zgoraj omenjeno stroko vse spadajoča popravila in uglašnje Kot zanesljivega domačina-narodnjaka ga najtopleje priporočamo slavnemu občinstvu, posebno pa p. n. učiteljstvu in slav. šolskim vodstvom.

Trst.

Naše gledališče. V letošnji tako lepo se razvijajoči sezoni smo pričeli opažati marsikaj, česar bi se ne smelo dogajati na tržaškem slovenskem oderu. Pred vsem je treba grajati točnost pri pričetku predstav. Skoraj dosledno se iste pričenjajo četrte ure do 20 minut pozneje po napovedani uri in to posebno ob četrčkih, ko obiskuje gledališče največ izhrano občinstvo. Zadnjič se pa prične predstava skoro trideset ure prepozno in upravičeno so si dovolili ošikovalci par glasnih opazk, kar pa ni bilo prav po volji nekemu glavnih izvršujočih organov na oderu, da si je dovolil pred svojim nastopom napraviti i on svojo neumestno opazko. Tako surovost se mora kritikovati in odboru svetujemo, da naj g. igralce podučijo, kaj se sme

dovoljevati na oderu in kaj ne, pa naj bode Peter ali Pavel, pa to v vseh slučajih in pri vseh.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

BOLGARIJA IN RUMUNIJA.

Sofija, 18. februarja. Velešile posredujejo med obema državama, toda ni nobenega upanja, da bi posredovanje imelo uspeh. Odločitev b' koncem tega tedna; ako se ne pride do sporazuma, bodo prekinjene diplomatske zveze med Rumunijo in Bolgarijo in poslani rumunski bo iz Sofije odpoklican.

NEKATERI UPAJO.

Dunaj, 18. februarja. Tu se širijo v sti, da je v pogajanjih med Rumunijo in Bolgarijo nastopil obrat, ter da Bolgarija ugodno zahtevam Rumunije in ji odstopi tudi Sili-strijo.

MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 18. februarja. O poslednjem skupnem ministrskem svetu se poroča sledeče: Sklenilo se je novo posojilo 400 milijonov kron za pokritje stroškov, ki so jih zahtevale varnostne naredbe na južnih mejah Avstrije. Finančna uprava se je že obrnila na Rotschilda v svrhu emisije 4 1/2% kronske rente. Toda avstrijska vlada se je že prepričala, da v Parizu in Londonu na denarnem trgu politika tripercentente tako silno prevladuje, da Avstrija niti pri bankah, pri katerih so bili avstrijski vrednostni papirji vedno v velikem zaupanju, ne dobi posijla, tako, da bo morala vzeti en del posojila v Beigili, en del na Nizozemskem, en del za pokritje pa poišče doma.

MONTECCUCCOLI ODSTOPI ZA SVOJO 70LETNICO.

Dunaj, 18. februarja. Monteccuccoli se je vrnil s Pulja na Dunaj, kjer bo za njegovo 70letnico, t. j. 22. t. m. sprejeta njegova demisijska.

ČEŠKO - NEMŠKA POGAJANJA.

Dunaj, 18. februarja. Češko-nemška pogajanja so se tu zopet pričela.

Za kratek čas.

Prvi sosed: Ali veš, da so župnika Miklavža v Ljubljani zašli.

Drugi sosed: Sai se mi je zdelo, da je imel hlače raztrgane.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

Kupujte „Dan“.

„Dan“ je edini slovenski neodvisni politični dnevnik.

„Dan“ je najbolje informiran slov. dnevnik.

„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki izhaja tudi ob nedeljah in praznikih.

„Dan“ je najodločnejši neodvisni jutranji list.

„Dan“ je najcenejši napr. dnevnik; posamezni izvod po 6 vinarjev s pošto mesečno le 170.

„Dan“ je razširjen v najširših ljudskih slojih, ker ga vsakdo rad čita in je zato jako uspešno oglaševanje v njem.

„Dan“ prinaša zanimive in znamenite zgodovinske romane.

„Dan“ prinaša znamenite sodobne politične karikature.

„Dan“ je odločen zagovornik vseh zatiranih.

„Dan“ Sirite „Dan“ med ljudstvom.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Išče se prilazno stanovanje s sobo in kuhinjo za takoj. — K. Jo. pove »Prva anončna pisarna«.

Nov brek in en voz ima naprodaj po nizki ceni Anton Ogrizek št. 61., Razdrto.

Krznar in izdelovatelj čepic Feliks Zagar se je preselil na Stari trg št. 32, ter se slavnemu občinstvu vljudno priporoča.

Najfinjši ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veletrganja

M. ROSNER Co. v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

FR. P. ZAJEC Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Daljnogled, toplomer, in zrakomer vseh vrst. Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštine prosto.

Za obleko po meri

dobite edino nadomestilo

„v Angleškem skladišču oblek“

kjer so ravno kar dospeli najmodernejši kostumi, paletoji, bluze in krila za dame in dečke kakor tudi obleke, raglani in klubki za gospode in dečke v vseh barvah in kakovostih. Vsakdo si lahko ogleda blago.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

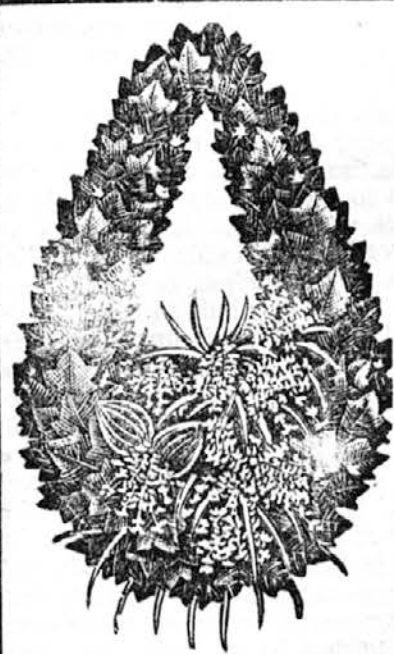
H. SUTTNER Ljubljana, Mestni trg 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči.

Tovarniška znamka

„I K O“

Cenik zastoj in poštine prosto.

Slavn. občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence. V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako, da si vsakdo lahko izbere.

Fr. Iglič :: Ljubljana :: Mestni trg 11-12.

Ob nedeljah se dobivajo vencev v isti hiši v I. nadstr.

Kavarna „LEON“ odprta celo noč. Gostilna Florijanska ulica št. 6.

Nova hiša

na Tržaški cesti, 20 minut od Ljubljane z dvema stanovanjima in zemljiščem, je naprodaj. Proda se po dogovoru na obroke, eventualno odda tudi v najem. Natančneje v „Prvi anončni pisarni“.

Teodor Kunc

Prešernova ulica št. 5, I. nadstropje.

Damski modni salon

za angleška in francoska dela se priporoča.

Gostilna

„Triglav“ v Kranju, Savsko predmestje št. 10, se odda v najem.

Interesenti dobe natančnejša pojasnila pri Valjčnem mlinu v Kranju.